

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Težnja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tujevine 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 2 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udje „Katoški društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ks zaprete reklamacije so poštno proste.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek na 10 straneh. Stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naslov: Upravništvo „Sl. Gospodar“, Maribor.

Obtožujemo!

Po mnogih časniki smo čitali preteklo leto vezanimiv dogodek:

Na obtožni klopi je sedel pred porotnim sodiščem v Assisi di Lilla mladenič 17 let star z imenom Emilij Gaudot. Bil je vzor skrajno pokvarjenega človeka. Obravnava je vzbujala splošno pozornost, galerija poslušalcev je bila nabito polna.

Predsednik sodnega dvora reče zatoženec: „Gaudot, Vi ste ubili Rozino Menie, da bi ji ukradli 40 kr. Gotovo bi tega ne bili storili, če bi vedeli, da boste imeli tako majhen plen.“ — Gaudot: „Zakaj pa ne! Kaj mi je mar, če je ena starica več ali manj na svetu? Jaz delam za vsak denar!“ — Predsednik: „Vaša zlobna ravnanost bi se gabila celo ljudozreem. Komaj 17 let stari, pa ste že na poti do visle; kdo Vas je učil take hudobije?“ — Gaudot: „Kaj jaz vem, kdo!“ — Predsednik: „Ali se pripoznate krivega vsega, kar ste obdolženi?“ — Gaudot: „Pripoznam, pa se k vsemu temu le smejem.“ — Predsednik: „Gospodje porotniki bodo sodili, dam besedo zagovorniku.“

Zagovornišvo je bilo poverjeno slavnemu advokatu Saint Appert, ki je začel tako-le: „Gospodje, moj posel je zelo lahek. Zatoženec je vse priznal. Nima torej zagovora, ki bi kaj veljal. Vendar hočem podati par besed. Pravica zahteva sedaj od tega obtoženca račun zavoljo njegovega zločina; dovolite pa, da povprašam jaz vas, kakšna bo vaša sodba glede tega zatoženca. Kakšna bo? Tega ne vem, vem pa prav dobro, da je nekdo drugi mnogo bolj kriv, kot je ta zatoženec. Tega krivca, ali bolje, te krivce, vam hočem naznaniti... Ti krivci ste vi, gospodje, ki sedaj zastopate človeško družbo, prisiljeno, da sedaj kaznuje zločin. In ta družba s svojo brezbriznostjo — in, kar je še slabše — naravnost zavoljo svojega pohujševanja ni znala zločina zabraniti, ampak ga je celo sramotno podpirala. (Velika razburjenost med porotniki in občinstvom.) Dvigam svoj pogled tja na nasprotno steno in pozdravljam znamenje sv. križa. To znamenje stoji tu v sodni dvorani, kjer obsojajo zločince. Zakaj pa tega znamenja ni v šoli, kamor kličete otroke k vzgoji? Zakaj se drznete kaznovati zločince pred očmi in v imenu Boga, ko vendar na vsak način poskušate z vašimi nauki in z vašimi najslabšimi vzgledi ravno tega Boga zapoditi iz neznih sre nedolžnih otrok? In zakaj kaznete Gaudotu križanega Jezusa privrkat danes, danes, ko stoji tu, da bo obsojen po postavi? Ako bi pokazali križ temu revežu takrat, ko je sedel v šolski klopi, ne bi sedel danes na klopi sramote! Kdo je kdaj povedal Gaudotu, da živi Bog, ki hudo kaznuje? Kdo mu je kdaj govoril o duši, o ljubezni do bližnjega in o ljubezni do Boga? Kdo ga je učil in mu kdaj zabičeval, izpolnjevanje božje zapovedi: „ne ubijaj!“ Nasprotno, vi ste prepustili to dušo groznim in pogubnim strastem, in on, nesrečni mladenič, je živel, kakor živi zver v pušči, sam in zapuščen v sredi te človeške družbe, ki ga hoče sedaj ubiti kot tigra, med tem ko bi ga mogla in morala vzgojevati ter voditi kot jagnje. Da, vas o gospodje, vas, tožim; vas, ki se hvalite z omiko, pa niste drugega kot barbari; vas, ki širite med ljudstvo pohujšanje, umazane časnike, podobe in sploh vse, kar vodi mlade ljudi k nečistosti, pa se potem še čudite, če odgovarja ljudstvo vašim naukom z zločini in nezaslišanimi hudobijami. Le obsodite mojega varovance, človeška postava vam daje pravico. Jaz pa vas obtožujem v imenu božje postave!“

Tem besedam je sledilo burno in dolgotrajno odobravanje prisotnega občinstva. Predsednik sodišča je moral nastopiti z grožnjo, da je utihnilo — porotniki so se odstranili k posvetovanju.

Pol ure pozneje je bila prebrana obsodba: Gaudot je bil obsojen k smrti. Advokat pa je stegnil desnico proti znamenju sv. križa in z resnim glasom, ki se je v svečani tihozi zdel še bolj resen, kričnil: „Bog bo sodil sodnike!“

To dogodbo prinašamo v prvem listu novega letnika, ker na najzgovornejši način priporoča naročanje v katoliškem duhu pisanih časnikov. Oče, ki naroča slab časniki, zastruplja celo svoje družino;

mati, ki pripuša v krog svojih ljubih otrok: pohujljivo berivo, je njih morilka; učitelj in duhovnik, ki ne skrbita za dobre časnike v svojem kraju, zanemarjata svojo dolžnost; mladina, ki čita svobodomiselnih in umazanih časnikov, jemlje strup in si pokončuje svoje moči.

Slabi časniki, slaba družba. Slaba družba je še povsod in vselej pokvarila najboljše može. Zato boj slabemu časopisju in na delo za katoliško časopisje! Kdor ne dela v tem smislu, obtožujejo ga z vso pravico zločina na človeški družbi.

Nečuveno!

Kakor izvemo, je c. kr. kmetijska družba štajerska izdala za leto 1912 „Koledar za kmetovalce“. Imela je namen, izdati ga v obeh deželnih jezikih; toda ker se za slovensko izdajo baže ni oglašilo dovolj naročnikov, je le-ta izostala ter se samo priredil koledar v nemškem jeziku, torej koledar za nemške kmetovalce na štajerskem.

Pred naslovno stranjo ima knjiga sliko nadvojvode Ivana, utemeljitelja in prvega predsednika c. kr. kmetijske družbe, za njo pa slika udov sedanjega osrednjega odbora, razvrščenih okoli tačasnega predsednika družbe, grofa Edmunda Attensa. Tretji list prinaša potem one stvari, ki je vsak koledar v začetku navadno ima: godovinsko število, premakljive praznike, letne čase itd., in med tem drobščem stoji tudi odstavek z velikim ručnim nadpisom „Avstrijsko-ogrsko deželne barve“. V tem odstavku se navajajo avstrijsko-ogrsko dežele s svojimi deželnimi barvami, ki se jih je treba držati, da so te barve pri Kranjski neprepušene. Knjiga namreč navaja kot kranjske deželne barve le belo-modro, dočim je star znak te kranjske bele-modra-črna trobojnica. Nočem trditi, da se je to pozabilo nameroma, a zelo verjetno je. Kranjsko trobojnico je namreč slovenski narod leta 1848 si izbral za narodni znak, česar priprosti Nemci seveda ne vedo; in če se kot znak Kranjske razglaja bela-črna trobojnica, je potem nemškimi puščavcem, ki imajo našo belo-modro-rudečo trobojnico sumljivo, ali ruskim ali srbsko ali sploh veleizdajsko. Kakor smo, to tudi prav radi delajo.

No, pa to ti nam, ki smo sumniti vajeni, ne bilo dalo povedati, da smo ravni koledarja vzeli pero v roko. Ono, kar je nezaslišano, pride. Kot avstrijsko-ogrsko deželne barve se namreč še tudi navajajo: „trobojnica Vse-nemčije: črna-rudeča-zlata“ in „barve Nemške države: črna-bela-rudeča“.

Človek ne veruje svojim očem, ko to čita v koledarju, ki ga je izdala „cesarsko-kraljeva“ kmetijska družba štajerska, družba, ki bi morala biti takorekoč desna roka državne in deželne vlade, ki živi ob davčnem denarju, koje prvi predsednik je bil prastrie sedanjega našega cesarja in koje tačasni predsednik je štajerski deželni glavar grof Attens. Nezaslišano! Ali smo še v Avstriji, ali pa že živimo na vsenemški luni? In potem: To se ponuja ne menda vsenemškimi blaznencem, ampak štajerskemu kmetiskemu ljudstvu, in ne v kakem časpiškem članku, ki se ga danes čita, do jutri pa pozabi, ampak v knjigi, ki jo kmetijski človek vsak dan vzame v roke. In končno: Kdor ve, da se je nadvojvoda Ivan bridko branil ravno zoper ono neavstrijsko in profihabsburško stremljenje, ki ga je stranka te struje označevala s černo-rudečo-zlato trobojnico ali frankfurcarico, kakor ji pravimo, mora nehoti misliti, da se kmetijska družba velikemu avstrijskemu patriotu in preblagemu Habsburžanu danes roga na ta način, in svojemu roganju še krono postavlja na glavo s tem, da pridružuje frankfurcarici trobojnico Nemške države.

C. kr. kmetijski družbi smo slovenski kmetje prav hvaležni, da je enkrat tako odkrito govorila, da je enkrat brez ovinkov povedala, kaj nosi v srcu. Dala pa nam je zopet dokaz, kako upravičen je klic slovenskih štajerskih kmetov po ločitvi od te nemške kmetijske družbe: Slovenskemu Stajerju lastno kmetijsko družbo!

Slovenci!
Nabirajte za „Slov. Stražo“.

Politični ogled.

Dne 28. decembra: Danes so začele zborovati na Dunaju delegacije. Za predsednika avstrijske delegacije je bil izvoljen koroški poslanec Dobernig, za ogrsko delegacijo pa baron Lang. Ko so se izvolili različni odseki, sta govorila minister grof Erental in vojni minister vitez Auffenberg. — Kranjski deželni zbor je imel danes sejo. Sprejel se je začasni deželni proračun. Nato se je seja zaključila. — Hrvaški ban Tomašič je došel na Dunaj, kjer se je posvetoval z ogrskim ministrskim predsednikom grofom Kluenom.

Dne 29. decembra: V današnji seji avstrijske delegacije je govoril slovenski delegat dr. Korošec. Njegova izvajanja o političnem položaju so vzbudila splošno pozornost. — Cesar je sprejel danes v avdijenci hrvaškega bana Tomašiča. — Zborovati so začeli sledeči deželni zbori: nižjeavstrijski, gornjeavstrijski in slezijski. — Nevarno je obolel bavarski princ-vladar Luitpold. — Prekucuhli so baje proglasili Kitajsko za ljudovlado. Za predsednika je, kakor se poroča, izvoljen dr. Sunjatsen.

Dne 30. decembra: Kranjski deželni glavar pl. Šuklje je radi bolehnosti odstopil. Govori se, da bo mesto njega baje imenovan za deželnega glavarja državni in deželni poslanec Povše. — Cesar je sprejel ministrskega predsednika Stürgkha v avdijenci.

Dne 31. decembra: Cesarju se je obrnilo zdravje na bolje. Tudi kašlja zelo malo. — Za dalmatinskega cesarskega namestnika bo oaze v kratkem imenovan grof Attens, nekdanji mariborski okrajni glavar. — Volilni boj za državni zbor na Nemškem se je zelo razvnel. Socialni demokratje, liberali in drugi svobodomiselniki so se združili, da bi porazili katoliško stranko. A ta ima zelo dobro organizacijo. — V Ameriki se bo vršila leta 1912 volitev predsednika ljudovlade. Stranke se že sedaj pripravljajo na volilni ples.

Dne 1. januarja 1912: Državni zbor bo Eaje sklican zopet dne 27. februarja k zasedanju. — V Dalmaciji se je z današnjim dnem uvedla hrvaščina kot notranji uradni jezik državnih oblasti. — Odstopivši kranjski deželni glavar Šuklje bo baje imenovan za člana gosposke zbornice. — Nemiri na Kitajskem so izbruhnili zopet z vso silo na dan.

Dne 2. januarja: Cesar je popolnoma ozdravel. Zdravniki zatrjujejo, da ni nobene nevarnosti. — Obolela je nadvojvodinja Zita, ki se je pred kratkim poročila. — Odseki delegacij bodo imeli konec januarja svoje seje. Delegacije pa bodo sklicane še-le meseca marca. — Spor med nemškim cesarjem in prestolonaslednikom se še vedno ni poravnal. — Razmere na Kitajskem so vedno bolj nejasne. Več pokrajin se je izjavilo proti ljudovladi.

Razne novice.

Novo leto. S to številko začenja „Slovenski Gospodar“ svoj 46. letnik. Dolgo časa, ko je bilo trebalo za probujo slovenskega ljudstva veliko delati in žrtvovati, je moral naš list sam opravljati to delo in se bojevali na vse strani. Kakor hitro pa je bila ledina razorana in seme posejano, že je prišel nemškutar „Stajere“ s svojo krošnjo, svobodomiselnih „Narodni List“ z drznostjo in nesramnostjo liberalnih advokatov ter dvorezna „Sloga“ z nedosegljivo hinavščino. Nekaj pa jih je v boju za obstanek knalu obležalo na bojišču, tako „Domovina“, „Narodni Dnevnik“ in prvotno glasilo nemškutarjev, ki je dobilo med ljudstvom ime „Stajerski kajhar“. Kakor viharje narodnostnih bojev v prvem času naše probuje, tako je „Slovenski Gospodar“ srečno in zmagovito preстал tudi zahrbtnih in odkrite napade svojih tekmecev. S to številko lahko rečemo: „Slovenski Gospodar“ se je povzpelo po vsebini, obsegu in številu naročnikov visoko nad svoje tekmece, ki še komaj životarijo kot ponižni pritlikovci. Svoje 46. leto nastopamo z zavestjo, da smo z neumornim in vestnim delom daleko nadkričili vse svoje nasprotnike. V takem delu je tudi naša bodočnost.